

ادبیات تطبیقی و زمینه ایجاد صلح فرهنگی در جهان:

در دنیایی که مملو از تنشهای سیاسی، اختلافات هویتی، تعصبات قومی و بدخوانی های تاریخی است بارگرانی بر شانه ادبیات و فرهنگ سنگینی می کند.

اهمیت ادبیات بومی و منطقه ای کشورها بر هیچکس پوشیده نیست ولی آنچه در عرصه بین الملل و در مواجهه با دیگری، به عنوان حلقه های اتصال فرهنگ جایگاهی استراتژیک دارد، دامنه گسترده پژوهش در ادبیات تطبیقی است. عرصه ای که امکان مواجهه حمایتی یا انتقادی با تجربه ها، آمال، آرزو، درد و رنج فرهنگهای گوناگون را برای نوع انسان فراهم میکند و جهان را به سمت صلح و نوع دوستی سوق میدهد. در سایه مطالعاتی ازین دست انسان میداند که با هموعان خود تا چه حد شباهت دارد و اصول و ارزشهای انسانها در هرجای این کره خاکی تاچه حد همانندند. هرجای غرب و شرق که باشی دروغ و خیانت منفور است و از شمال تا جنوب، همه محبت، ایثار و نوع دوستی را می ستایند.

عناصری چون رنگ و نژاد، قوم، زبان، مذهب و ... است که خودی ها را به دیگری ها بدل می کند. برای همین لازم است در ضمن مطالعه آثار ادبی یکی بودنها و اشتراکها یادآوری شود و سنت محبوب داد و ستد نیکی ها و شایستگی ها ترویج شود

مطالعه تطبیقی ادبیات دیگر کشورها این فرصت را برای ما فراهم می آورد که از جهان تجربه شخصی خود فراتر رویم و با ابعاد مختلف زندگی انسانی و تجربیات فردی و جمعی دیگران آشنا شویم. اهمیت این تجارب غیر شخصی در این است که همدلی را نه فقط بر مبنای مشابهت انسانها بلکه بر پایه شناخت تفاوتهای آنان و به رسمیت شناختن آن استوار می کند

در همین راستا صلح فرهنگی که غایت زندگی اجتماعی انسانهاست هرگز به معنای محو تفاوتها و یکصدایی در جهان معاصر نیست بلکه به معنای ایجاد شرایطی عادلانه برای شنیده شدن صداهای متفاوت است آنگونه که اقلیتها از دیده شدن ناامید نشوند و اکثریتهای غالب صدای فریاد قوم مغلوب را نتوانند خاموش کنند.

آینده ادبیات تطبیقی با تلاش اندیشمندان دلسوز و متعهد می تواند درخشانتر ازین باشد انگاه که از مرزهای معرفتی و شناخت ظاهری فراتر رود و برای گسترش گفتگوها میان سنتهای ادبی تلاش کند و تفاهم را نه در شعار بلکه در عمل پی اندازد. به رسمیت شناختن تفاوتها صلح پایدار را به ارمغان می آورد و از حاشیه نشینی برخی و تمرکز قدرت در جایی پیشگیری میکند. ما موظفیم با مطالعه ادبیات و به دنبال فهم عمیق خویشتن و پذیرش دیگری متفاوت، مسیولیتها و حقوق متقابل خودرا در قبال ساختن جهان آینده بشناسیم و برای دستیابی به صلح فرهنگی پایدار بکوشیم.

نجمه دری

استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس

و عضو هیئت تحریریه مجله پژوهشهای ادبیات تطبیقی